

Kvinder der elsker kvinder

Dengang tre 'jordemødre' blev til to - om 'fødsel', liv og spændende møder.

Et festskrift og en hyldest til initiativet.

Lystrup d. 17. maj 2023

Jeg har sat to 'jordemødre' stævne, fordi Tribaderne i år fejrer 30 års jubilæum. Egentlig fordi jeg ville have skrevet om foreningens start, men undervejs i samtalen med Lise Johnsen, den ene af Tribadernes oprindeligt tre 'jordemødre', blev jeg faktisk mere interesseret i personerne bag. Hvem er de? Hvordan kom de på idéen? og hvilken tid var det egentlig i?

Lise Johnsen, journalist, 84 år, lever i dag et aktivt pensionistliv og spiller ivrigt på sin harmonika, når ikke hun tilbringer tid med, venner, familien og sit skønne barnebarn.

Lise byder varmt indenfor, da jeg kommer på besøg og har endda sørget for sødt til kaffen. Hun bor charmerende i sit rækkehus, med vægge og reoler fyldt med minder om et langt liv, blomster, genstande fra oplevelser og kærligkomne tegninger fra barnebarnet.

På gulvet ligger hendes passion, harmonikaen, som ikke bare er til pynt, næh, der spilles skam dagligt, for ellers kan hun jo ikke spille i sit lille band på 3 personer, og det er vigtigt, for de har fået spillejobs på plejehjemmet.

Vi sætter os i den dejlige solvarme udestue og småsludrer om livet og selvfølgelig hinanden, for selvom jeg har hilst på Lise flere gange igennem de sidste 15 år, så kender vi ikke rigtig hinanden.

Eva Riemann, bibliotekar, 76 år, lever i dag et aktivt pensionistliv med sin kone gennem 23 år Jette i det naturskønne og samtidig bynære Trøjborg.

Da jeg mødes med Eva, sker det på Café Ziggy. Det er lidt spændende, for jeg er ikke sikker på, jeg har mødt Eva før. Så da jeg kommer ind, går jeg lidt rundt for at se, om jeg tilfældigvis kan genkende et ansigt, og det kan jeg, men først da hun selv kommer ind ad døren.

Vi griner lidt, som man jo gør, når man på den ene side mødes første gang og samtidig alligevel lidt ved hvem hinanden er, inden vi bestiller vores kaffe. Det bliver man åbenbart ikke for gammel til, selvom man er hhv. 76 og 52 år.

Vi sætter os ved et bord ud ved vinduet ud til Peder Skrams gade og begynder at snakke.

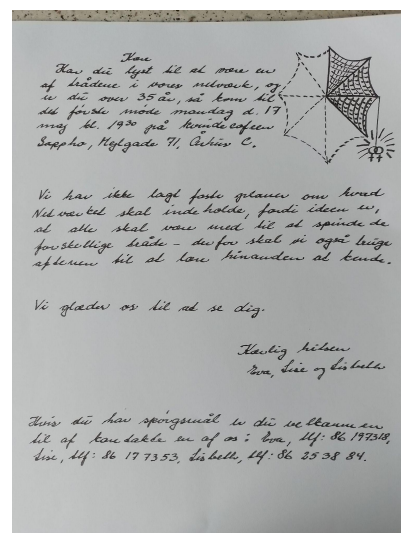
Både med Lise og Eva drejer snakken sig indledningsvis om, at det hele startede, fordi de begge responderede på en annonce i Information, der lød "*Modne kvinder, der elsker kvinder, men ikke rigtig kan finde dem...*" og hvordan tribaderne blev oprettet som udløber af det initiativ, fordi de tre gode venner sad med et uforløst behov for, at der skulle opstå en

Kvinder der elsker kvinder

"bevægelse", helst en moderne version af 70'ernes kvindebevægelser, men uden barrikader.

Lise viser mig kopi af det første håndskrevne brev til interesserede, hvilket foregik ved omdeling de steder, hvor kvinderne kom, dvs. i LBL - Landsforeningen for bøsser og lesbiske's lokaler i Jægergårdsgade og på Sappho i Mejlgade. Hele 30 kvinder mødte op. Det var dengang, hvor de færreste private havde e-mail og internet, og hvor en router hed et modem, afgav spændende lyde og kunne hvæse som en kat. Derfor blev man da også kun en del af Tribadernes Net, hvis man tilmeldte sig pr. brev inklusive to frimærker, så man kunne modtage nyhedsbreve med den røde post. Det var tiden før GDPR, dengang det var lovligt, at dele medlemslisten med telefonnumre til alle medlemmer. En liste, som mange medlemmer i øvrigt elskede at nærstudere.

Lise og Eva er to ud af tre stiftere, Lisbeth, den tredje, trak sig ret hurtigt fra planlægningsgruppen, fordi kvinden i hendes liv dukkede op under et ophold på kvindehøjskolen for nøjagtig 30 år siden og de siden er flyttet til Vestjylland. Derfor lader jeg Lises og Evas fortællinger være i centrum.

Hjemme hos Lise går snakken over kaffen, teen og kagen, og jeg begynder at stykke lidt historie sammen om Lise, der-skulle-have-været-læge, og hendes liv. At hun blev journalist skyldtes hendes mor, der solgte de breve hun sendte hjem fra Algeriet, hvor hun var ung pige i huset for en jødisk familie fra Paris, til danske aviser. Lises fortællinger var penge værd. En annonce om en plads som journalistelev ved Lolland-Falsters Stiftstidende beseglede en skæbne, der rammer lige inde i historien om samtidens kvinde- og manderollesyn.

Evas historie bærer også præg af behovet for nye oplevelser og nye rammer. I 1973 træffer Eva den beslutning at flytte fra København til Aarhus.

Eva lander i Aarhus i en tid hvor rødstrømpebevægelsen i høj fart spreder sig fra København og Aarhus til resten af landet. På sit højdepunkt kunne bevægelsen tælle flere end 60 kvindegrupper rundt om i Danmark.¹ Aarhus afdelingen oprettes allerede i 1970, samme år som den første aktion med 15 kvinder udklædt som duller med parykker og kæmpe barme går ned gennem strøget i

¹ <https://kvininfo.dk/2020/04/06/roedstroemperne-vakte-opsigt-og-skabte-resultater/>

Kvinder der elsker kvinder

København og smider deres udklædning i en skraldespand under parolen 'hold Danmark ren' og med stor mediebevågenhed.

Fakta:

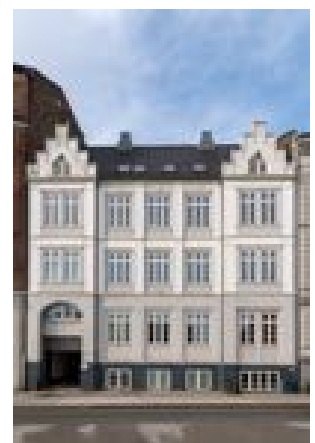
Rødstrømpebevægelsen "var radikal i den forstand, at den krævede fundamentale ændringer i kvindernes stilling og ophævelse af årtusinders kvindeundertrykkelse. Bevægelsen ville ikke alene ændre den økonomiske, politiske og sociale «kvindediskrimination», som tidligere tiders kvindebevægelse havde sat fokus på. Bevægelsen gik til kamp mod «kvindeundertrykkelsen», også i [familien](#) og mod den psykologiske og seksuelle undertrykkelse".² Kilde: Leksikon.org.

Kvindeundertrykkelse bærer Lises fortælling også præg af, da hun fortæller om sin første ansættelse som nyuddannet journalist, hvor redaktøren sætter hende til at lave modestof, for det er da vidst det eneste, kvinder kan. At modstanden for Lise fører til en rebelsk bogudgivelse havde redaktøren nok ikke set for sig. I hvert fald udgiver hun i 1983 den underholdende bog "Da moden gik amok og formerne faldt - en tøjkrønike fra 1960'erne og 1970'erne" om den bizarre beklædning i de to årtier, der vendte op og ned på traditionerne, gjorde fattigmandstøj til rigmandstøj og hvor nederdelene ikke kunne blive korte nok eller brysterne frie nok.

I rødstrømpebevægelsen kunne lesbiske, der som både kvinder og seksuel minoritet genkendte undertrykkelsen, finde forståelse og fælles kamp mod normerne. I hvert fald for en tid, for i 1974 oprettes foreningen Lesbisk bevægelse af tidligere medlemmer fra rødstrømpebevægelsen, samt en gruppe fra Forbundet af 1948 (forgængeren til både LBL og LGBT). De oplevede, *'at organisationen havde svært ved at rumme deres identitet og særskilte problemstillinger - og til tider endda usynliggjorde dem for ikke at komme til at fremstå som en gruppe "lesbiske mandehadere"'*.³

Rødstrømperne holder til i Kvindehuset på Havnegade 22 i Aarhus, i et hus i tre etager i nygotisk stil. Huset er opført i 1862-63 og er oprindeligt kendt som havnehotellet og i nyere tid i stedet Kvindehuset. Det rummer både rødstrømpebevægelsen og Lesbisk bevægelse. Eva husker, at huset var indrettet med et lokale til Rødstrømperne i den ene side og et lokale til Lesbisk bevægelse til den anden side og et fællesrum, hvor der indimellem blev afholdt fællesarrangementer og fester.

Lesbisk Bevægelse *"havde to formål i sit virke: dels de samme kvindepolitiske mål som rødstrømpebevægelsen, dels styrkelse af*

² <http://www.leksikon.org/art.php?n=2196>

³ <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/lesbisk-bevaegelse-1974-til-ca-1985/>

Kvinder der elsker kvinder

lesbiskes rettigheder og anerkendelse. Indadtil i organisationen holdt LB kurser og udgav blade, der skulle støtte lesbiske med at springe ud og håndtere omgivelsernes reaktion og evt. diskrimination i samfundet. Udadtil arrangerede LB alt fra koncerter til kvindehøjskoler og pjeceuddelinger. På trods af uenighederne foregik meget af det udadvendte arbejde i samarbejde med rødstrømperne, og derfor forblev LB en del af 1970'ernes store kvindebevægelse".⁴ Kilde: Kvininfo.dk

Efter '70'ernes massive aktivisme og feministisk modkultur, når man i begge bevægelser i 80'erne en stor afmætning og Rødstrømperne annoncerer deres ophævelse ved en afskedsfest i 1985. Nogenlunde samtidig stopper også Lesbisk bevægelse.

Både Lise og Eva husker, at Kvindehuset lukker i 1989. I Aarhus lokalarkiv kan jeg se, at Kvindehuset ombygges til boliger for socialt udsatte i 1995⁵. Forsorgshjemmet Østervang, som er et tilbud for unge 18+ årige, hjemløse med sociale problemer, er tilknyttet adressen i dag.

Lukningen af Kvindehuset efterlader et tomrum blandt de mange brugere. Der er derfor flere forsøg på at lave nye foreninger. Bl.a. er Lise med til at oprette foreningen Stokrosen, der holdt til i Jægergårdsgade. Den kører dog kun et par år. Et andet initiativ er Kvindeinformationscaféen Sappho i Mejlgade, der åbner i 1992, i øvrigt med møbler fra det gamle kvindehus. Stolene benyttes i øvrigt stadig på caféen, der sidste år havde 30 års jubilæum. Det er netop dette tomrum som Lise, Eva og Lisbeth refererer til i deres samtale, den dag, de med længsel snakker om at lave et nyt fællesskab, en ny bevægelse.

D. 17. maj 1993 møder 30 kvinder op til det stiftende møde, der foregår på Sappho og Tribadernes Net bliver 'født'. Grupper oprettes, tovholdere findes, der er den samme flade struktur, som i rødstrømpebevægelsen og Lesbisk bevægelse, med Lise og Eva som de gennemgående kræfter i mange år frem.

Lise griner let ved tanken om, at hun fik lov til at lave alt det, hun synes var spændende, dvs. fester og at trække på de gode kontakter, hun fik som journalist, til at lave spændende foredrag for medlemmerne. Hun kommer i tanke om en særligt bevægende oplevelse, hvor en kendt kvindelig journalistkollega indvilgede i at lave et foredrag om at være forælder til en lesbisk. Midt under foredraget, var kollegaen stoppet op og havde spurgt ud i rummet, om de fremmødte lesbiske kvinder kunne huske, hvordan det var at fortælle det til sine forældre? Først blev der helt stille og derefter var de fremmødte én for én begyndt at dele den ene historie efter den anden, gode og dårlige, triste og glade. Lise husker den helt

⁴ <https://kvininfo.dk/2020/04/06/roedstroemperne-vakte-opsigt-og-skabte-resultater/> afsnittet 'Virke'.

⁵ <https://www.aarhusarkivet.dk/records/000396173>

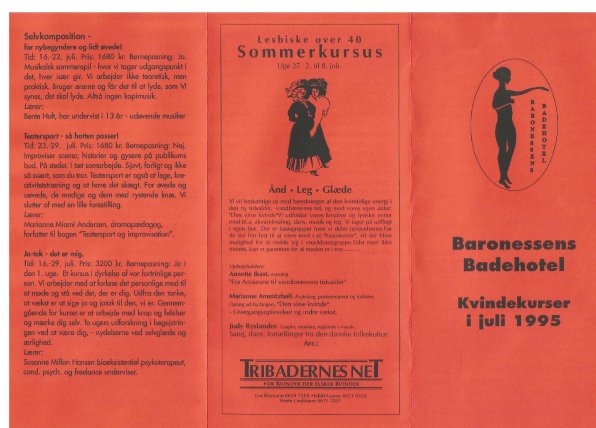

Kvinder der elsker kvinder

fantastiske særlige stemning, der opstod i det fælles rum, som denne sårbarhed og åbenhed skabte. Det var et fantastisk rum, stærkt bevægende og en stor aften. At denne lille anekdote er fra Stokrosens tid er en anden sag, den er blot én af mange gode oplevelser.

En af de ting Eva er særligt stolt af, er det seminar hun, Bente Lindahl og Edith Faxner sammen arrangerer i Nr. Aaby på Fyn, hvor de bl.a. havde Marianne Ammitzbøl til at holde foredrag om "Den viise kvinde". Det at lave og afholde et succesfuldt arrangement med program og udflugter og fest var en fantastisk oplevelse. Ellers er Eva i overvejende grad den, der havde styr på finanser, medlemslister og nyhedsbreve, selvom hun indrømmer, at det nok var mere afslappet, end den måde det gøres på i dag.

Da jeg spørger Eva, hvad de bedste oplevelser i Tribaderne har været, svarer hun i nævnte rækkefølge, "at møde min kone Jette, som jeg nu har været sammen med i 23 år, alle venner jeg har mødt derigennem, samt oplevelser som at have truffet Ebba Strange og Birgitte Possing, det at arrangere seminar i Nr. Aaby og selvfølgelig alle festerne". Hun fortsætter "Især husker jeg en fest i Tivoli Friheden på det, hed Terrassen, hvor Thilde Hauskov og jeg tog imod gæsterne udklædt som damerne fra det gamle tribadelogo med store hatte og kjoler. Det var sjovt. Ja, netværket i Tribaderne har haft en stor betydning i mit liv."

Med kort mellemrum trækker først Lise og siden Eva sig fra bestyrelsen frem mod 2014, efter at have været i gang i mere end 20 år. Den daværende bestyrelse indkalder til ophævelse af foreningen, hvilket heldigvis blev tilbagevist og andre kræfter har siden taget over, så vi stadig har en forening for kvinder, der elsker kvinder.

Tak for de 30 år der er gået og hurra for 30 år mere.
Tillykke med jubilæet til Tribadernes Net.

Forfatter og Layout: Sofie Frandsen

Du kan læse mere om rødstrømpebevægelsen og lesbisk bevægelse her
<https://kvindekilder.atlassian.net/wiki/spaces/KVIN/pages/519962680/R+dstr+mperne>